യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5✓
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 24✓

ബലിരുവാച .

കേനോ-പായേന ബല-വാൻഥ്.സ താത പരി-ജീയതേ .
കോഽസാവതി-മഹാവീര്യഃസ് സർവം പ്രകഥ-യാശു മേ .. 1

വിരോചന ഉവാച .
മന്ത്രിണസ്-തസ്യ തനയ നിത്യാ-ജേയ+സ്ഥിതേ-രപി .
*ശ്രൃണു വച്മി സുസാ-ധ+ത്വംയ് യേനാസൗ പരി-ജീയതേ .. 2

പു+ത്ര യു+ക്ത്യാ ഗൃഹീതോഽസൗ/ ക്ഷണാ-ദായാതി വശ്യതാമ് .
യുക്തിം വിനാ ദഹ+ത്യേഷ ആശീ-വിഷ ഇവോ+ദ്ധതഃ .. 3

ബാല-വല്ലാ-ലയിത്-വൈനംയ് യു+ക്ത്യാ നിയ-മയ+ന്തി യേ .
രാജാനംൻ തം സമാലോക്യ പദ-മാസാദ-യന്തി തേ .. 4

ദൃഷ്ടേ തസ്മി+ന്മഹീപാലേ സ മ+ന്ത്രീ വശ-മേതി ച .
തസ്മിംശ്ച മന്ത്രി+ണ്യാ+ക്രാന്തേ സ രാജാ ദൃശ്യതേ പുനഃ .. 5

യാവന്ന ദൃഷ്ടോ രാജാസൗ താവ+ന്മ+ന്ത്രീ ന ജീയതേ .
മന്ത്രീ ച യാവന്ന ജിതസ്/താവ+ദ്രാജാ ന ദൃശ്യതേ .. 6

രാജന്യ-ദൃഷ്ടേ ദുർമ+ന്ത്രീ സ ദുഃഖായ ഫല+ത്യതി .
മന്ത്രിണ്യ-നിർജിതേ രാജാ/ സോഽ+ത്യന്തംയ് യാത്യ/ദൃശ്യതാമ് ..7

അഭ്യാ-സേനോ-ഭയംൻ തസ്മാത്-സമമേവ സമാ-രഭേത് .
രാജ-സംൻദർശനംൻ തസ്യ മന്ത്രിണശ്ച പരാജയമ് .. 8

പൗരുഷേണ+ പ്രയത്നേന+ സ്വ+ഭ്യാസേന ശനൈഃശ്-ശനൈഃ .
ദ്വയം സംപാദ്യ യത്നേന ദേശ-മാപ്നോഷി തം ശുഭമ് .. 9

ത്വമ+ഭ്യാസേ ഫലീ-ഭൂതേ തംൻ ദേശ-മഭി-ഗച്ഛസി .
യദി ദൈത്യേന്ദ്ര തദ്/ഭൂയോ മനാ-ഗപി ന ശോചസി .. 10

സംശാന്ത-സകലാ-യാസാ നിത്യ+പ്രമുദിതാ-ശയാഃ .
സാധവസ്/തത്ര തിഷ്ഠന്തി+ പ്രശാന്താ/ശേഷ-സംശയാഃ .. 11

ശ്രൃണു കഃഫ് പുത്ര ദേശോഽസൗ സർവം പ്രകട-യാമി തേ .
ദേശ-നാമ്നാ മയോക്തസ്/തേ മോക്ഷഃസ് സകല-ദുഃഖഹാ .. 12

രാജാ തു തത്ര ഭഗവാ-നാത്മാ സർവ-പദാതിഗഃ .
തേന മന്ത്രീ കൃതഃഫ് പ്രാജ്ഞോ മനോ നാമ മഹാമതേ .. 13

മനോ-നിഷ്ഠതയാ വിശ്വ/മിദം പരി-ണതിംങ് ഗതമ് .
ഘട+ത്വേ-നേവ മൃത്/പിണ്ഡോ ധൂമോ്യ്മ്/ബുദ-തയൈവ ച .. 14

തസ്മി+ഞ്ജിതേ ജിതം സർവം സർവ-മാസാ-ദിതം ഭവേത് .
ദുർജയംൻ തദ്വി-ജാനീയാ/+ത്യുക്-ത്യൈവ പരി-ജീയതേ .. 15

ബലിരുവാച .
യാ യുക്തിർ/ഭഗവംസ്-തസ്യ ചിത്ത+സ്യാ+ക്രമണേ+ സ്ഫുടമ് .
താം മേ കഥയ തത്ത്വാവ+ദ്യഥാ ജേ+ഷ്യാമി ദാരുണമ് .. 16

വിരോചന ഉവാച .
വിഷയാൻ-പ്രതി ഭോഃഫ് പുത്ര സർവാ-നേവ ഹി സർവഥാ .
അനാസ്ഥാ പരമാ+ ഹ്യേഷാ/ സാ യുക്തിർ/മനസോ ജയേ .. 17

ഏഷൈവ പരമാ യുക്തി/രന-യൈവ മഹാമദഃ .
സ്വമനോ-മത്ത-മാതങ്ഗോ+ ദ്രാഗി+ത്യേവാ-വദ-മ്യതേ .. 18

ഏഷാ+ ഹ്യത്യന്ത-ദുഷ്/പ്രാപാ/ സു+പ്രാപാ ച മഹാമതേ .
അനഭ്യസ്/താതി-ദുഷ്പ്രാപാ+ സ്വ+ഭ്യസ്താ+ പ്രാപ്യതേ സുഖമ് ..19

ക്രമാ-ദ+ഭ്യ+സ്യ-മാനൈഷാ വിഷയാ-രതി-രാ+ത്മജ .
സർവതഃസ് സ്ഫുടതാ-മേതി സേക-സിക്താ ലതാ യഥാ .. 20

നാസാ+ദ്യതേ+ ഹ്യന+ഭ്യസ്താ കാംങ്-ക്ഷതാപി ശഠാത്മനാ .
പുത്ര ശാലി-രിവാ+വ്യുപ്താ തസ്മാ-ദേനാം സമാഹര .. 21

താവദ്/ഭ്രമന്തി ദുഃഖേഷു സംസാരാ-വട-വാസിനഃ .
വിരതിംവ് വിഷയേ+ഷ്വേതേ യാവ+ന്നാ/യാന്തി ദേഹിനഃ .. 22

അ+ഭ്യാസേന വിനാ കശ്ചിൻ-നാപ്നോതി വിഷയാ-രതിമ് .
അ+പ്യ+ത്യന്ത-ബലോ ദേഹീ ദേശാന്തര-മിവാഗതിഃ .. 23

ധ്യേയ+ത്യാഗ-മതോ്യ്ജ+സ്രംൻ ധ്യായതാ ദേഹ-ധാരിണാ .
ഭോഗേ+ഷ്വരതി-രഭ്യാസാദ്-വൃദ്ധിംൻ നേയാ ലതാ യഥാ .. 24

പുരുഷാർഥാ/ദൃതേ പുത്ര നേഹ സംപ്രാ+പ്യതേ ശുഭമ് .
ക്രിയാഫലം പരി+പ്രാപ്തും ഹർഷാ-മർഷ-വിവർജിതമ് .. 25

ദൈവ-മി+ത്യു+ച്യതേ ലോകേ ന ദൈവംൻ ദേഹവത്/ക്വചിത് .
അവശ്യം ഭവിത+വ്യാഖ്യാ+ സ്വേഹയാ നിയതി+ശ്ച യാ .. 26 .

ഉ+ച്യതേ ദൈവ-ശബ്ദേന സാ നരൈ-രേവ നേതരൈഃ .
യദ്യ+സ്യേഹ യദാ യത്ര സംപന്നം സമതാംങ് ഗതമ് .. 27

ഹർഷാ-മർഷ-വിനാശായ തദ്-ദൈവ-മിതി കഥ്യതേ .
ദൈവംൻ നിയതി-രൂപംഞ് ച പൗരു-ഷേണോപ-ജീയതേ .. 28

സമ്യഗ്/ജ്ഞാന-വിലാസേന മൃഗ-തൃഷ്ണാ+ഭ്രമോ യഥാ .
യഥാ സംകല്പ്യതേ യദ്യത്/പൗരുഷേണ തഥൈവ തത് .. 29

ഫലവത്താ-ഗൃഹീ-തത്വേ ഫലവത്താ-സുഖ+പ്രദമ് .
കർതാ നോ മന ഏവേഹ യത്/കല്പയതി ത+ത്തഥാ .. 30

നിയതിംയ് യാദൃശീ-മേതത്-സംങ്-കല്പയതി സാ തഥാ .
നിയതാനി-യതാൻ/കാംശ്ചി/ദർഥാന-നിയതാ-നപി .. 31

കരോതി ചിത്തംൻ തേനൈത+ച്ചിത്തം നിയതി-യോജകമ് .
നിയത്യാംൻ നിയതിംങ് കുർവൻ/കദാചിത്-സ്വാർഥ-നാമി-കാമ് .. 32

സ്ഫുര+ത്യസ്മിഞ്-ജഗത്-കോശേ ജീവോ+ വ്യോമ്നീവ മാരുതഃ .
നിയ+ത്യാ വിഹിതംങ് കുർവൻ-കദാചിൻ-നിയതിംഞ് ചരഃ .. 33

സംഞ്-ജ്ഞാർഥം രൂഢനിയതി/ശബ്ദഃസ് സ്ഫുരതി സാനുവത് .
തസ്മാ+ദ്യാവ+ന്മനസ്/താവൻ-ന ദൈവംൻ നിയതിർ/ന ച .. 34

മന+സ്യസ്/തംങ്-ഗതേ സാധോ യദ്/ഭവ+ത്യസ്തു തത്തഥാ .
ജീവോ ഹി പുരുഷോ ജാതഃഫ് പൗരുഷേണ സ യ+ദ്യഥാ .. 39

സംങ്-കല്പയതി ലോകേ്യസ്മിംസ്/തത്തഥാ തസ്യ നാന്യഥാ .
പുരുഷാർഥാ/ദൃതേ പുത്ര ന കിംചി-ദിഹ വിദ്യതേ .. 36

പരം പൗരുഷ-മാശ്രിത്യ ഭോഗേ+ഷ്വരതി-മാഹരേത് .
ന ഭോഗേ+ഷ്വരതിർ-യാവ+ജ്ജായതേ ഭവനാശനീ .. 37

ന പരാ നിർവൃതിസ്/താവത്/പ്രാപ്യതേ ജയദായിനീ .
വിഷയേഷു രതി+ര്യാവത്-സ്ഥിതാ സംമോഹ-കാരിണീ .. 38

താവദ്/ഭവ-ദശാ-ദോലാ/ വിലോലാ+ന്ദോലന+സ്ഥിതിഃ .
അ+ഭ്യാസേന വിനാ പുത്ര ന കദാചന ദുഃഖദാ .. 39

ഭോഗ-ഭോഗി-ഭര+പ്രോതാ കദാശാ വിനി-വർതതേ .. 40

ബലിരുവാച

ഭോഗേ+ഷ്വരതി-രേവാന്തഃഖ് കഥം സർവാ-സുരേ+ശ്വര .
സ്ഥിതി-മായാതി ജീവസ്യ ദീർഘ-ജീവിത-ദായിനീ .. 41

വിരോചന ഉവാച .
ആത്മാവ-ലോകന-ലതാ ഫലിനീ ഫലതി+ സ്ഫുടമ് .
ജീവസ്യ ഭോഗേ+ഷ്വരതിം ശരദീവ മഹാലതാ .. 42

ആത്മാവ-ലോകനേ-നൈഷാ വിഷയാ-രതി-രുത്തമാ .
ഹൃദയേ+ സ്ഥിതി-മായാതി+ ശ്രീ/രിവാമ്/ഭോജ-കോടരേ .. 43

തസ്മാത്/പ്രജ്ഞാ-നികാ-ഷേണ വിചാരേ-ണാതി-ചാരുണാ .
ദേവ-മാലോക-യേദ്/ഭോഗാ+ദ്രതിംഞ് ചാവ-ഹരേത്-സമമ് .. 44

ചിത്ത+സ്യ ഭോഗൈർ/ദ്വൗ/ ഭാഗൗ/ ശാസ്ത്രേ/ണൈകം പ്രപൂര-യേത് .
ഗുരു-ശു+ശ്രൂഷയാ ചൈക-മവ്യുത്/പന്നസ്യ സത്/ക്രമേ .. 45

കിംചിദ്-വ്യുത്/പത്തി-യുക്തസ്യ ഭാഗം ഭോഗൈഃഫ് പ്രപൂര-യേത് .
ഗുരു-ശുശ്രൂഷയാ ഭാഗൗ/ ഭാഗം ശാസ്ത്രാർഥ-ചിന്തയാ .. 46

വ്യുത്/പത്തി-മനു-യാതസ്യ പൂരയേ+ച്ചേതസോ്ഽ+ന്വഹമ് .
ദ്വൗ/ ഭാഗൗ/ ശാസ്ത്ര-വൈരാ+ഗ്യൈർ/ദ്വൗ/ ധ്യാന-ഗുരു-പൂജയാ .. 47

സാധുതാ-മാഗതോ ജീവോ യോഗ്യോ+ ജ്ഞാന-കഥാ+ക്രമേ .
നിർമലാ-കൃതിരാ-ദത്തേ പട ഉത്തമ-രഞ്ജനാമ് .. 48

ശനൈഃശ് ശനൈർ/ലാലനീയംയ് യുക്തിഭിഃഫ് പാവനോ+ക്തിഭിഃ .
ശാസ്ത്രാർഥ-പരിണാ-മേന പാലയേ+ച്ചിത്ത-ബാലകമ് .. 49

പരേ പരി-ണതംഞ് ജ്ഞാനേ ശിഥിലീ-ഭൂത-ദുർ/ഗ്രഹമ് .
ജ്യോത്സ്നാ്ഽഹീന+സ്ഫടികവച്-ചേതഃശ് ശീതം വിരാജതേ .. 50

പ്രജ്ഞയാ പരയാ ള്ജ്-വ്യാ ഭോഗാനാ-മീ+ശ്വരസ്യ ച .
സമമേ-വാഥ ദേഹസ്യ രൂപ-മാശ്വവ-ലോകയേത് .. 51

പ്രജ്ഞാ-വിചാര-വശതഃസ് സമ-മേവ സദാ സുത .
ആത്മാവ-ലോകനംൻ തൃഷ്ണാ-സംൻത്യാഗംഞ് ച സമാ-ഹരേത് .. 52

പര-ദൃഷ്ടൗ വിതൃഷ്/ണത്വംൻ തൃഷ്ണാ-ഭാവേ ച ദൃക്പരാ .
ഏതേ മിഥഃസ് സ്ഥിതേ ദൃഷ്ടീ/ തേജോ-ദീപ-ദശേ യഥാ .. 53

ഭോഗപൂഗേ ഗതാ+സ്വാദേ ദൃഷ്ടേ ദേവേ പരാവരേ .
പരേ+ ബ്രഹ്മണി വിശ്രാന്തി/രനന്തോ-ദേതി ശാ+ശ്വതീ .. 54

വിഷയാ-കലിതാനന്ദ-മന+ന്തോ-ദേതി നിർവൃതിഃ .
ന കദാചന ജീവാനാ-മാത്മ-വിശ്രവണാ-ദൃതേ .. 55

യജ്ഞ-ദാന-തപസ്-തീർഥ-സേവാഭിർ/ജായതേ സുഖമ് .
ന തപോഭിർന ദാനേന/ ന തീർഥൈ/രപി ജായതേ .. 56

ഭോഗേഷു വിരതിർ/ജന്തോഃസ് സ്വഭാവാ-ലോകനാ-ദൃതേ .
കയാ-ചിദപി നോ യു+ക്ത്യാ ബുദ്ധി-രാത്മാവ-ലോകനേ .. 57

സ്വ+പ്ര/യത്നാ-ദൃതേ പുംസഃശ് ശ്രേയസേ സംപ്രവർതതേ .
ഭോഗ-സംൻത്യാഗ-സംപ്രാപ്ത-പരമാർഥാ/ദൃതേ സുത .. 58

ന+ ബ്രഹ്മ-പദ-വി+ശ്രാന്തി-സുഖമാ-സാദ്യതേ പരമ് .
ആബ്രഹ്മസ്/തമ്ബ/പര്യന്തേ ജഗ+ത്യസ്മിന്ന കുത്രചിത് .. '59

ത+ദ്വദാ+ശ്വ+സ്യതേ ഭാതേ പരമേ കാരണേ യഥാ .
പൗരുഷംയ് യത്ന-മാശ്രിത്യ ദൈവംങ് കൃത്വാ സുദൂരതഃ .. 60

ഭോഗാ+ന്വിഗർ/ഹയേത്/പ്രാജ്ഞഃശ് ശ്രേയോ+ദ്വാര-ദൃഢാർ/ഗലാൻ .
പ്രൗഢായാം ഭോഗ-ഗർഹായാംവ് വിചാര ഉപജായതേ .. 61

വൃ+ദ്ധായാം പ്രാവൃഷി+ ശ്രീമാം/ശരത്-കാല ഇവാമലഃ .
വിചാരോ ഭോഗ-ഗർഹാതോ/ വിചാരാദ്/ഭോഗ-ഗർഹണമ് .. 62

അന്യോന്യ-മേതേ പൂ+ര്യേതേ സമുദ്ര-ജലദാവിവ .
ഭോഗ-ഗർഹാ-വിചാരശ്ച+ സ്വാത്മാ-ലോകശ്ച ശാശ്വതഃ .. 63

അ+ന്യോന്യം സാധ/യ+ന്ത്യർഥം സുസ്/നിഗ്ധാഃസ് സുഹൃദോ യഥാ .
പൂർവംൻ ദൈവ-മനാദൃത്യ പൗരുഷേണ+ പ്രയത്നതഃ .. 64

ദന്തൈർ/ദന്താൻ/പ്രസംപീഡ്യ ഭോഗേ+ഷ്വരതി-മാഹരേത് .
ദേശാചാരാ-വിരുദ്ധേന ബാന്ധ-വൈക/മതേന ച .. 65

പൗരുഷേണ+ ക്രമേ-ണാദൗ ധനാനി സമുപാർജ-യേത് .
ധനൈ-ര+ഭ്യാ/ഹരേദ്-ഭവ്യാൻഥ്.സുജനാൻ-ഗുണശാലിനഃ .. 66

പ്രവർതതേ സമാ-സങ്ഗാ+ത്തേഷാം ഭോഗ-വിഗർ/ഹണാ .
തതോ വിചാരസ്/തദനു+ ജ്ഞാനം ശാസ്ത്രാർഥ/സംഗ്രഹഃ .. 67

തതഃഖ് ക്രമേണ പരമ/പദ+പ്രാപ്തിഃഫ് പ്രജായതേ .
യദാ തൂപരതേ കാലേ വിഷ-യേഭ്യോ വിരമ്യസേ .. 68

തദാ വിചാര-വശതഃഫ് പരമം പദമേ+ഷ്യസി .
സമ്യക്/പ്രാപ്സ്യസി വിശ്രാന്തി/മാത്മ+ന്യത്യന്ത-പാവനേ .. 69

ന പുനഃഫ് കല്പനാ-പങ്കേ ദുഃഖായ നിപതി+ഷ്യസി .
സ്ഥിതാപി നാസ്ഥാ തേ ശുദ്ധ നമസ്തേ്ഽസ്തു സദാശിവ .. 70

ദേശ+ക്രമേണ ധന-മല്പ-വിഗർ/ഹണേന
തേനാങ്ഗ സാധു-ജന-മർജയ മാന-പൂർവമ് .
തത്-സംങ്ഗ-മോത്ഥ-വിഷയാ+ദ്യവ-ഹേലനേന
സമ്യ+ഗ്വിചാര-വിഭവേന തവാത്മ-ലാഭഃ .. 71

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ ചിത്തവി-ചികി+ത്സായോ-ഗോപ-ദേശോ നാമ ചതുർവിംശഃസ് സർഗഃ ..24..
ഓം

****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
26.10.2023